

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Égész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 " "
Negyedévre — — — — — 2 " "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Szent István szelleme mellől.

Irta: S. F.

Ukránia, 1918. augusztus hó.

A háború irtozatos terheinek viselésében az ötödik esztendő is megértük. Sohasem hittük, hogy ennyi ideig tartson. Azt sem, hogy ennyi szenvedést elbírnak. Hiszen gondoljunk csak vissza, mennyire vártuk a föld kigyúlásának lángnyaldosásától szabadító béke nyugalmát mindjárt az első karácsonyra s mily nehezen esett lelkünknek a csalódás, melyet azután bizony a forgó esztendők között nem egyszer kellett újra átélünk!

Azóta nagy világesemények játszódtak le. A körülöttünk felgyúlt s reánk harapdosó tűznyelvek tenger özönének, hogy hamu alá ne kerüljünk, visszafajtása és kioltása körül sokat kellett küzdenünk.

Végzett és még mindig végzendő munkáink épen olyan nagy értékűek voltak és ép oly történelmi fontosságúak a maiak is, mint a nemzet bölcsőjének ringásával kezdődő s több mint ezer esztendőre kiható magyar történelem bármelyik megelőző, nemzeti létért, állami függetlenségért elvéreztékig viaskodó, herosi ténye! Sőt a mult csatáival szemben joggal hangozthatjuk, hogy egyszerre ennyi oldalról ily nagy ellenséges erő ez a keresztény Magyarországot, melynek léte alatti oszlopait első királyunk, szent István áldott keze építette, sohasem támadta meg. A magyar államiság és nemzeti lét oszlopaira soha sem hullott annyi és oly erős gyilkoló tűz, mint amennyi a mai európai égés között.

Hogy nagy és keserves utat tettünk meg az elmúlt négy esztendő alatt, mondanunk sem kell. Hogy megfáradtunk, érezzük; hisz a nagy átélések háborús prése alatt kiszorult nehéz verejtékeinket mindannyian törülgetjük. A törülgetést alig győzzük! Sebekbe borult a testünk, sebekbe a lelkünk! A fájó sajtások alatt hull a könnyünk. Akikkel együtt indultunk meg, kidőlték mellőlünk. Vérükbe veszték el. A négy esztendő eltemette őket! Felnevelt gyermekeink; hites társaink, apáink helyett csak gyászaink, nehéz sóhajtásaink és könnyeink vannak még. Kenyerünk, eledelünk megfogyatkozott. Koplalunk; éhezünk is. Arcunk színtelenségén, tagjaink összeesésén a nehéz esztendők nyomai látszanak.

Ruháink is megváltottak. Leszakadtak

rólunk. Leszegényedtünk. A haza oltárára hozott áldozatunk ekkora volt. S ez áldozathozatal ma is tart. Az úton azonban megállás nem lehetett. Göröngyeit, töviseit véres lábbal, hulló verejtékkel, szemünkől gyöngyökben szakadó könnyünkkel is, éhesen is, megszakadt ruhákkal is, gyászban és keserű jajokban is járnunk és törnünk kellett! S kell még most is!

Mindnyájunknak jól esik tehát a pihenés. A nyugodtabb fellelegzés. Nekünk erdélyieknek különösen, hisz a magyar honban mi fáradtunk el a legjobban. A mi szemünkől ömlött a legkeserűbb könny, a vérhez legközelebb álló verejtékezés között. Rólunk szakadt le a rongyokban a ruházat is legjobban. Élelmiszeres s gazdaságos otthonaink helyett ürességtől súlyos s könnyeket préselő koldus tarisznya is csak nekünk maradt. S határszéli testvéreink remegő keserűséghez nincs hasonló a magyar honban sem. Szegények egész holmijukat hamuban és üszögek között keresgélnek. Megszakadó szívvel próbálgatják a tűzek helyén Jeruzsálemük falait újra építeni.

A nagy és nehéz útnak pihentető állomása is megvan: a magyar történelem s Szent István emléke! Álljunk meg tehát. Verejtékező homlokunkat törüljük le. Pihenjünk meg, hogy újabb erőnk legyen, mert a nagy utat még törnünk kell.

Nagyhangu frazeológiába nem kapaszkodunk. A háborúnak sem zengedezünk himnuszt. Azonban tiltakozva-tiltakozunk s ezt hazafiás, lelkünk minden erejéből tesszük, hogy valaki a magyar történelmet és a magyar haza fogalmát így kezelje el: a történelem a legnagyobb eselő! S ha csak ily életek árán tartható fenn a haza, akkor annak sincs létjogosultsága! Történelem és haza fogalma csak a nép és a nemzet lelkére nyugóztott frazeologia. Teljes megbotránkozásal utasítjuk vissza az ilyen szövegeket is: ha a nemzet igazán modern gondolkodású volna, be kellene látnia azt, hogy puskaesővek elé nem a kulturát ápoló értelmiségi faktorok lettek volna és lennének valók, akikben a frontok pótolhatatlan kulturerőket temetnek el, hanem a parasztok, kikkel a kulturnemzet úgy se veszt semmit sem.

A háború erős sújtásai között sajnos, de születtek ilyen felfogások is! Nem egynek a lelke kerekedett oda és csodálatos—

éppen intelligens, tanult honfi, az életbe belenőtt pozíciós meglett férfi, hogy ha tettekben nem is, mert fél a fejére váró végzetes büntetéstől, de felfogásban a magyar történelmet, a haza fogalmát, e legdrágább eszményiségeket, mely a nép gyermekeinek husa, vére és drágaságában egész élete lett, ily elvetemültséggel itéli el és gyalázza meg.

Az ilyen schonnai, «ubi bene, ibi patria»-s, kozmopolita, kaparászott vagy onok, nyomorú életek körmös mentéséért történelmet, hont, evangéliumot, iszent szemétdombra hajigáló lelkeknel az ilyen judási sötétlelki elfordultsággal tagadó hangokat nyomorult torkukba kell forrasztanunk.

A magyar történelem nem a családok frazeológias tákolmánya; nem az intelligens irhák paplanozója; nem a parasztbőrök puskacsővel kilyuggasztásának a statisztikája, hanem Szent István birodalmának egész létét felölelő s az Isten szent. Irásával valamennyiünk lelkéig nőtt evangéliumos martyriuma, melyben az írha is úgy mint a paraszt bőr közös bebecsülettel róttá le honfiai köteleességeit a multban.

Kell, hogy e sötét viharos időjárások között ily hangokra is éberen figyeljünk, mert e felfogásoknak a háborúból kiváltott kolportálása a nemzeti létnek és tiszta magyarfaji államiságnak a béke földjébe eltemető sírja! . . . Mi nem család történelemért, nem frazeológiában szineskedő hazáért rongyolódtunk le és szenvedtünk meg gyászba borultan is ily keservesen. Az ország annyi sok fia se ezért temetkezett el! Hanem történelemért, melyet őseink hazátszerető, védő és fenntartó kardjai hagytak nekünk örök testamentomként. Történelemért, melynek lapjain hozzánk beszélnek a Kárpátoktól övezett szép magyar föld megtartásában elvérzett hőroszaink! Történelemért, melyben tündöklék minden nagyságunk, erényünk, hatalmunk, a föld többi kulturnemzete között a maga szavát mindig büszkén hallató magyar Géniusunk. Történelemért, melynek diadalmas lapjaihoz e nagy időkbel méltó fejezeteket akartunk fűzni, hogy megmutassuk, hogy a magyar faj a Kárpátok hazájában ma is az, a mi volt a nemzeti diadalnak fényes multjában.

Azért a hazáért, amelyben édes anyánk először csókolt meg, amelynek homokja boldog gyermekségünknek az áldott ta-

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjeggék kívánatra ingyen és bérmentve.

nufa. Azért a hazáért, melynek földjén minden szerzeményeink, templomainkkal s gyermeksejceinkből kinövelt iskoláinkkal állanak! Azért a hazáért, melynek minden róge emléke. Azért a hazáért, melynek porában pihennek apáink, anyáink, gyermekeink, testvéreink is. Azért a hazáért, amelynek ege alatt sokkal jobb, mint bárhol! Azért a hazáért, melyen kívül nincs sehol boldogabb pihenés, megnyugvás, álom! Azért a hazáért, amely felett a költő lelke is így felt meg:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell!

Mi tehát tudjuk azt, hogy a négy évet miért szenvedtük végig s miért van előtünk az ötödik is!

Ha visszatekintünk, lelkünk és testünk fáradtságain teljeszi magát magyar büszkeségünkkel, mely nem lármás, rikkancs szónoklatokkal, de tiszta önérettel s megnyugtató, fáradtságokon végig simuló örömmel tölti tele minket. Minden veszteségünkbe belenyugsunk, csak hogy magyar hazánkat megtarthassuk és a titáni küzdelmek kiállításában nagyok lettünk! . .

A legsúlyosabbat, a legkeservesebbet, gyászfátyolainkat, apáink, gyermekeink, testvéreink sírjainak idegen földokről hazra térv emlékéit is elhordozzuk, mert erőt ad hozzá a jóságos Isten után történelmi nagyságunk öntudata. Ha tehát lelkünk és testünk a nagy szenvedések nyomáival tele is, de a történelmet s a „magyar hon” nevet bitangul nem hányjuk el! . . .

Verejtékező homlokunkon végig simít történelmünk Szent István szelleme is. Tudjuk, érezzük, hogy a nagy király szelleme és ereje velünk és e szellemben honpolgárságunk faji ragaszkodásán teljes erővel domborodik ki keresztényi érzelmünk is. Harcolunk, ütünk, szembe vágunk e háborúnak fizikai kaotikájában minden oly szellemmel is, mely mérges tanával a nagy király tradícióhoz közelít. Megtanultuk, érezzük és látjuk, hogy istentelen népnek jövője nincsen! A magyar honnak is diadalmos hosszú ezer évét a keresztény szellem fénye ragyogta be ily dícsőségesen. S ha a magyar honért lerongyosodtunk, elfáradtunk, gyászba borultunk, e keresztény szellem uralkodott rajtunk! Ezért a magyar történelem nekünk egy második evangélium. Ez erős és keresztény hazafias szellemmel nézünk bele az ötödik esztendőbe is. És e szellem fáradtságunkba új villamosáramot üt be! Ez áram mellett könnyebb a lélekzetünk s e felelősséggel szt. István megállító szelleme mellől útunk folytatására bátran kilépünk.

Lehet, hogy még jobban lerongyolódtunk; lehet, hogy még kevesebb lesz étkezése asztalunkon; lehet, hogy a nélkülözésekre még jobban beleszintelenedik az arcunk; lehet, hogy még jobban megsötétedik gyászfátyolunk s még hangosabb lesz zokogásunk, de azért megmutatjuk, hogy szt. István bírodalmának, a keresztény Magyarországnak élnie s a Kárpátok történelmi erejével diadalmaskodnia kell.

Hozzászólás a teológiai vizsgarendszer reformjához.

Az első erre a tárgyra vonatkozó cikk P. Vajdas aláírásával az Egyházi közlöny 21.-918. számában jelent meg. Tervezet-ajánlata teljesen megegyezik a „Köznevelődés” 33.-1918. számában B. P. névjegyzéssel közzétett javaslatlall. Az Egyházi közlönynek nyomban beküldtem volt szerény megjegyzésemet, amelyeket alább bátor leszek megtenni. (A szerkesztőség nem közölte.)

A kérdéssel már évekkal előbb is foglalkoztam. Körülményeim megengedték, hogy több osztrák, nagyméret és németalföldi papnevelő tanítási rendszerével megismerkedhettem. A Köznevelődés 1914. évfolyama első felében több ismeretéseim is megjelent, amelynek célja volt minél bőségesebb tájékoztatást nyújtani a külföldi papnevelés módjáról. A háború kitörésével az ismeretek sorozata megakadt: Jegyzeteim Rómában maradtak.

1. Az ajánlott vizsgarendszer reformjáról leszögezendő, hogy az a jelenlegi teológiai képzés lényegét nem érinti, csakis a külső kereteket. Nem belső, hanem csak külső változtatás akar lenni. A változtatás célja és előnye volna a teológiai iskolák főiskolai, akadémikus színezetét emelni, s ezzel egyúttal azok tekintélyét is a kívülállók előtt.

Hogy erre igenis szükség van, legyen szabad csak egyetlen esetre hivatkozni, amelyre annak idején előadása alkalmával dr. Szentiványi Róbert tanár is felhívta hallgatói figyelmét. A középiskolai tanárok egyik hivatalos orgánumban — 1910 vagy 1911-ben — a titkári jelentés a megbotránkozás hangján tiltakozik az ellen a lehetetlen állapot ellen, hogy a középiskolai hittanár — akik holmi ellenőrizetel, magánvizsgáló-bizottság előtt nyerne képesítést, épen úgy taksáltassanak, mint a nyilvános egyetemet végzett más tanárok. A felháborodás természetesen nevelésesen beképzelt és iogtalan. A hittanár — de nemcsak a hittanár, hanem minden teológiát végzett pap is — rendelkeznek a maguk szakmájában azzal a képzettséggel, mint a többi tanárok saját szakmájukban; az általános műveltségük között sincsen különbség tanár és pap között (tekintve kölcsönös kivételektől). Tanuk erre maguk a más szakmájú pap-tanárok, s tanuk erre a teológiát egyetemen végző papok. Az egyetemeken sem ontják a növendékeknek nagyobb kalánal a bölcsességet mint a vidéki szemináriumokban! Volt alkalmunk kitapasztalni mindkettőt: Az idézett neveléses tiltakozásban azonban reánk nézve ezuttal figyelemre méltó, hogy a vizsgáztatás módjába akad bele, s ebből vonja le beképzelt következtetést.

Ezzel a lelkicsinyló felfogással gyakran találkozunk egyébként is, tehát szükséges az a reform, amely ennek a lelkicsinylésnek egyik okát akarja kiküszöbölni. Ha csak egy hajszályt is emelkedik a vidéki teológiai főiskolák tekintélye ezáltal, érdemes bevezetni, annál is inkább, mert sem rázkódattással, sem költséggel nem jár.

2. Ha már benne vagyunk a „reformálás”-ban volna még egy indítvány. Az in-

ditvány kapcsolatos a budapesti egyetem teológiai fakultásának akadémiai grádusokat adó legújabb rendszerével.

Akkor, amikor a magyar egyetemek többi fakultásain, s különösen a jogin aránylag elég könnyen elérhetni a doktori fokozatot, akár provinciális jogakadémián, akár a „falun” jogászokodott a jelölt úr, ugyanakkor az egyetlen magyar róm. kath. teológiai fakultáson kívül vidéken végzett theologusnak ügyszólván lehetetlen, vagy pedig csak a legnagyobb nehézségek leküzdésével lehetséges doktori fokot szereznii. Akkor, amikor minden kis zsidó fiúcska odabigyesztheti neve mellé, hogy Dr. Klein és Dr. Grünshnabel, ugyanakkor, ha vidéki szeminárista is megakarja magának engedni ezt a fényűzést, saecularis fakultáshoz, rendszeren a jogihoz kell fordulnia, a természetes teológiai helyet. A magyar teológiai doktori oklevél sok formásághoz, külsőséghez van köve, amelyeknek megszerzése sokszor nehezebb, mint maga a szükséges tudomány. Ezek között a formások között van az a rendelkezés is, amely minden szigorlat-hoz két, de legkevesebb egy félévi u. n. tudományos szemináriumi kurzus hallgatását követeli meg. Édes Istenem, hát hol hallgathatja le az a szegény vidéki theologus ezt a legkevesebb négy félévi tud. szemináriumot, ha volna egyébként egy kis — bár egyetemileg nem patentiroyzott — ambiciója, de mellesleg Kutyalván káplánoskodik? Avagy tudományt, doktori diplomát érdemlő tudást, amelytől különbözik a tudományos munkálkodás módszere, — vidéken nem lehet szerzeni? Az élet egyebet is mutat.

De, ha bármennyire is az egyetem fogalmával nem épen megegyezőnek, sok ambició megköveteljenek is találjuk ezt a rendelkezést, a tény meg van, s ezzel a vidéki szemináristák érdekében számolnunk kell.

Hogy tehát a vidéki theologusok számára lehetővé váljék a doktori fokozat megszerzése a budapesti theol. fakultáson is, bevezetendő volna a tudományos szemináriumi kurzusok rendszere a vidéki theol. főiskolákon is. A tud. szem. kurzusok hol való végzésére semmi megszorítást sem tesz a budapesti fakultás s így azok a vidéki theol. főiskolákon is végezhetők. Minden papnevelőben van a növendékeknek önképző irodalmi iskolájuk. Ezeket kellene átalakítani a szaktanárok vezetése alatt ilyen tud. szem. kurzusokká. Az önképzés ügyét is eredményesebben lehetne így szolgálni s a vidéki szigorlatozók elől is egy lényeges akadály hátrulna el. Két légy egy csapásra!

Talán a budapesti fakultás is ezeknek a tud. szem. kurzusoknak a bevezetését szándékolta sürgetni, amikor a szigorlatokhoz kötelezőleg előírta azokat. Az irodalmi iskolákból kifejezve, ez a reform sem járna megrázkódtatással.

3. Mindezen reformok célja a papság emelése a vidéki teológiai főiskolák tekintélyének emelése útján. Erre nézve volna még egy igen-igen fontos „reform.” De ez a reform már nem elégedne meg a külsőséggel, ez mélyen benyul a főiskolák legbensőbb szervezetébe. Ez a reform a teológiai tanárok státuszának gyökeres rendezése. Eleget írtak már erről, semhogy szükség volna hosszabb

fejtegetésre. Egy pár megjegyzés azonban még elkl.

A theol. főiskolának, hogy az egyetemekkel vetekedő tekintélye legyen, elengedhetetlen feltétele, hogy a theol. tanárok tekintélye se legyen kisebb, mint az egyetemi tanároké. Ehhez pedig kettő szükséges. 1.) hogy a theol. és egyetemi tanárok anyagi helyzete között ne legyen olyan óriási különbség, 2.) és hogy — ez még az elsőnél is hasonlíthatatlanul fontosabb — a theol. tanárok egyénileg kivívott tudományos tekintélye is ne maradjon el messzire az egyetemi tanároké mögött. Szakítani kell azzal a régi rendszerrel, (kiveszöben is van már), hogy az arra kiszemelt egy-két évi kapláncodás után már behílt a katedrára. Úgy legyen, mint az egyetemen: csak azok kerülhessenek be a tanári székbe, akik megfelelő tudományos szakirodalmi munkássággal maguknak nevet szereztek, s csak azt a szakot tanítsák, amelyben épen irodalmi működésük által kitűntek. Az egyes tanszékekre való meghívások ne szorítóznak az egyes egyházmegyéek területeire. Ez a rendszer lelkesítén az aspiránsokat, a hazai theologiai irodalom javára is válna, s kiváló, neves emberek kerülnének a főiskolák tanszékeibe, akiknek hírneve emelné az intézetet is. Persze itt vissza kell térni — circulus vitiosus — az első pontra: olyan dotáció szükséges, amelyre törekedni érdemes volna. Ne legyen a theol. tanári szék csak az a sokat emlegetett „átmeneti” állás, csak titulus sine vitulo, hanem egy komoly, munkás élet végcélja!

4. Végül mindezekhez a reformokhoz elegendő papnövendéket kívánunk!

Radványi József

HIREK.

— **Püspök atyánk Budapestén** büszkítő beszédet intézett a Ludovika Akadémia 152 kath. növendékéhez (az évzáró ünnepségek előtt), résztvett a főrendiház aug. 14-iki ülésén, megbérmált 33-at a Szociális Missziótársulatnak az Erzsébet királyné utcában lévő Mária Mercedes-leányotthonában, a miniszteriumban elintézt több az egyházmegyét érdeklő ügyet és augusztus 16-án este Bécsen át Tirolba utazott, hol Szent István napját az olasz harctéren küzdő 82-es székely gyalogezrednél töltötte.

— **Zárdai jubileum.** A gyulafehérvári irlalmas nővérek zárdája f. hó 18-án ünneplte 60 éves évfordulóját ama nevezetes eseménynek, hogy Haynald püspök 1858. augusztus 18-án megnyitotta a püspöki székváros női nevelésének ezen csarnokait. A lefolyt 60 év zajtalan, de annál értékesebb munkában telt el, melylyel a kedves nővérek, szent Vince leányai, kivívták maguknak egész Gyulafehérvár tiszteletét és szeretetét. Ez pedig nagy szó olyan városban, hol a róm. kath. lakosság az összlakosságnak alig 30%-át teszi ki. Haynald püspök 10.200 forintot emeltetett lakást három nővér részére, kiket a szatnári irlalmasrend anyaházából hívott meg Gyulafehérvárra s akik a régi samaritánus alap két kis, a főtérre

nyíló házikójában tanították leány növendékeiket. A jelenlegi iskolaépületet és a templomot Fogarassy Mihály püspök emeltette 1869-ben 42.000 forint költséggel. 1895-ben az eredetileg két elemi osztályra tervezett, majd hat elemre bővült iskola polgári iskolává fejlődött. Kegyelmes Püspök Atyánk a Központi Oltáregylet és a hitbuzgalmi mozgalmak bölcséjévé tette e zárdát, hol a különböző lelkigyakorlatok tartattak, az Oltáregyesület ülésezett, kiállításokat rendezett stb. A felebaráti szeretet terén is nagyot műveltek a nővérek. Az 1864-ben alapított kórházban önfeláldozó szeretettel gondozták betegeiket. Az egyházmegye papsága előtt nem ismeretlen az intézet, melynek csinos templomában kispap korában mindenki asszisztált, sok újmisé mondta primiciáját. Kórházában sok súlyosan beteg klerikus nyerte vissza egészségét. A lefolyt 60 év alatt az intézetnek 7 igazgatója, 5 főnöknője és 19 hitoktatója volt. Balázs Ferenc kanonok, igazgató f. hó 18-án d. e. 8 órakor mondott Tedeumot az intézeti templomban és méltatta szép szentbeszédében a növendékek előtt a nagy nap fontosságát. 10 órakor pedig dr. Péter Antal fejtegette a hívek előtt a nővérek érdemeit, melyeket a tanítás és az emberszeretet terén szereztek. — A Közmuvelődés, mely immár 41. évfolyamában tart, sohasem mulasztotta el reámutatni a nővérek áldásos működésére, valahányszor egy-egy iskolai ünnepség vagy az évvégi vizsgálatok során erre alkalma nyílt. A legnagyobb tisztelettel hajtuk meg most is az elismerés zászlóját a kedves nővérek előtt és kívánunk nekik még hosszú időkn át áldásos működést városunkban!

— **Megszűnt a szeminárium.** Tekintettel arra, hogy sem tavaly, sem az idén a konkursuson egyetlen jelentkező sem akadt, s így az idén már csak harmad és negyedevesek lettek volna a theologián, kegyelmes Püspök Atyánk ideiglenesen a szemináriumot megszüntette. A megmaradt 7 növendék egyetemen és valamelyik vidéki szemináriumban (talán a szombathelyiben) fog elhelyezést nyerni. A theol. tanárokat a Központi Sajtóegyesületnél Budapestén már április óta működő Vécsy bárón kívül Gyulafehérvára fogják központi szolgálattételre behívni. A papnevelő épületébe pedig a gimnáziumi finevelde 50—60 növendéke fog beköltözni.

Szomorúan regisztráljuk a theologia megszüntetésének ezen tényét, mely a háborús körülményekben leli magyarzatát. Székesejérváron, Nyitrán, Rozsnyón, szintén feloszlott a szeminárium, viszont Temesvárról azt halljuk, hogy ott az idén 14 első éves lesz. Honnan e különbség az egyes egyházmegyéek theologusainak számában?

— **Papszentelés.** Püspök atyánk szept. közepén adja fel a nagyobb rendeket azoknak a végzett theologusoknak, kik betegségük folytán júniusban a felszenteléstől elmaradtak. Ezt megelőzőleg lelkigyakorlatok lesznek a papnevelőben, melyen a Gyulafehérvár-vidéki papság is résztvehet. A lelkigyakorlatokat P. Bús vagy P. Jambor jézustársasági atya fogja tartani.

— **Főesperesi beiktatás.** Radnót nagybologasszony napi búcsúja nagy ünneppé szélesedett ki az idén László János ple-

bánosnak küüllői főesperessé történt beiktatásával. A környékről beözönlött nép s a feltűnően nagy számban megjelent intelligencia a beiktatáskor zsúfolásig megtöltötte a templomot. A vármegye intelligenciájának élén láttuk dr. Gyárfás Elemér volt főispán-kormánybiztos, dr. Szabó Mihály, várm. kir. tanfelügyelőt, a járási főszolgabíró s más előkelőségeket. A beiktatást Fejér Gerő dr. státiusi referens végezte, ki a főesperesi hivatalnak a püspökhöz, papokhoz és hívekhez való viszonyáról mondott mélyen szántó, lelkes beszéddel adta át az új főesperesnek a főesperesi jelvényeket. László János meghatottan mondott köszönetet a püspöki kiküldöttnek a beiktatásért s ígérte, hogy új hivatalát egész lélekkel fogja betölteni, de radnóti híveitől csak a halál vagy a tehetetlenség fogja elválasztani. A szent beszédet Balázs Ferenc preláts-kanonok mondotta, kit a közönség sokáig nem fog elfelejteni szónoklatáért. Szentmise után a kerületi papság üdvözlét az új főesperes előtt Varga Sándor, szőkefalvi plebános meleg, közvetlen szavakkal tolmácsolta s a kerületi papság szeretetének jeléül díszes ezüstkyéket nyújtott át a főesperesnek, ki 25 éves papságát 3 évvel ezéltől zajtalanul ünneplte meg. A papság képviselője a szenvedések helyének nevezte a papi hivatalt, míg a könnyekig meghatott főesperes a szeretet kelyhét látta a szép ajándékban, melyet legkövetlenebb munkatársai adtak neki.

Ad multos annos!

— **Iskolai beiktatások.** Az érdeklét szülőkét újlag értesítjük, hogy az erdélyi Státus összes gimnáziumaiban a beiktatások szeptember 16., 17. és 18-án lesznek. Az előadások 19-én kezdődnek. — A gyulafehérvári zárdai leányiskolában a beiktatások szeptember 2., 3., 4. és 6-án lesznek.

— **Adakozás.** Az irlalmas nővérek 60 éves jubileuma alkalmából az intézet volt 22 bennlakó növendéke 880 koronát adományozott a Charitas alapra. Nagyobb összegekkel szerepelnek: Szentkirályi Teréz, Budapest: 200 kor., Glücksel nővérek Abrudbánya 100 kor., Várady nővérek Alsójár: 100 kor., Kleind Magda Székudvar 60 kor.

— **A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskolában** a beiktatások szeptember 2., 3. és 4-én lesznek. A tanítás 5-én kezdődik.

— **Rettenetes a vasúti utazás.** halljuk nap-nap után a panaszt. Van is benne valami. Pesten 2 órával az indulás előtt kell beülni a vonatba, különben még a folyosón sem kapsz helyet. A kocsik lépcsője is telve vannak utasokkal, kik egy megürülő hely reményében kapaszkodnak a karfákba és tesznek meg így 100—150 kilométert. A kupékban sem kellemes az élet. Állandó ételszag — mert most mindenki ott eszik — és plüss-ülőhelyek helyett sokszor még az I. osztályban is fapadok, ami az alvást semmiesetre sem mozdítja elő. Ha meg plüsspárnákot nyújtózkodol, kellemetlen kis vendégek zavarnak nyugalmadban. Ezekkel most telve van minden fülke. Talán az új hadimilliomosok jóvoltából. Mégis mindenki utazik. Mert pénz van bőven, rokont kell látogatni, katonafiut felkeresni, esetleg gseftelni, vagy ételmisszert beszerezni. Boldog, ki otthon marad!

Pályázat.

A brassói ujonnan szervezett róm. kath. egyházközségi polgári fiúiskola egy **segédtanítói** állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak a nyelv- és történelmi szakcsoportból polg. iskolai tanítói oklevéllel bíró tanítók és tanítónők. Jövedelem a törvény által meghatározott fizetés. A pályázatok a brassói róm. kath. plebánia hivatalhoz küldendők **augusztus hó 28-ig** bezárólag.

Meisel József isk.-széki elnök.

Pályázat.

A szárhegyi róm. kath. elemi iskolánál lévő egyik **nótanítói** állásra szeptember 15-iki határidővel pályázatot hirdetünk. Javadalom: Az iskola alap pénztárából évi 350 kor., a többi államszegélyből. Lakbér évi 240 kor. Kötelmek a díjlevélben.

Szárhegy, (Csikm.) 1918. aug. 20.

Az iskolaszék.

Pályázat.

A harasztosi kántortanítói állásra, I. évi szept. hó 10-ig pályázat hirdettetik. Fizetés: Lakás, veteményeskert és stó-lával együtt. 814 koronán kívül. államszegély, a szolgálati idő szerint. Kötelessége: Az I-VI. oszt. mindennapi tan-kötelesek tanítása és kántori teendők végzése.

Iskolaszék.

Tanonc

fizetéssel vagy teljes ellátással

Schäser Ferencz

könyvnyomdájába felvétetik.

Két középiskola vagy hat elemi szükséges.

Most jelent meg az Ó- és Újszövetségi

SZENTIRÁS

a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre, **Káldi György** fordítása nyomán átdolgozta **Tárkányi B. József**, 3-ik változatlan kiadás **utolsó IV-ik befejező köteté**. A négy kötetet, mely 8° alakban 2848 oldalt tartalmaz, **egy fekete védőfótkban, izléses arany-díszes félvászonkötésben** van bekötve, melynek ára **34 korona**.

A Szent-István-Társulat kiadása.

Ezen **Szentírás** négy kötetét addig, míg a most csak korlátozott példányszámban készült kötött példányokkal rendelkezünk, a közönségnek 25 koronáért és a gyűjtőknek minden 10 példány után egy ingyenpéldányt adunk.

Megrendelhető a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Gyulafehérvári Népbank R.-T.

érdekközösségben

a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal

(Melynek alap- és tartaléktőkéi mintegy 150 millió korona)

(Melynek alap- és tartaléktőkéi mintegy 150 millió korona)

Elfogad betéteket: betétkönyv és folyószámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett. **Leszámitol:** váltókat, számlákat és utalványokat. **Hittelt nyújt:** váltó, értékpapír és árufedezet mellett. **Atutalásokat,** kifizetéseket eszközöl Középeurópa minden piacára. **Törlesztéses kölcsönöket nyújt:** földbirtok és házakra, 25—50 éves rész törlesztés mellett. Magasabb kamatozású ilyen kölcsönöket olcsóbb kamatozásra konvertál. **Értékpapírok** vétele és eladása. **Tősszéi megbízásokat** a fővárosi pénzügyintézetek feltételei szerint bonyolít fe. Mindenféle áru, gazdasági gépek, szőlőtermelési eszközök, cement, vas, építőanyagok, szén, stb. eladása.

Minden bank, értékpapír és áruforgalmi ügyben díjtalan tájékoztatással szolgál.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődése

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstedt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

duz választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költsegajánlat díjmentes.

Felelős szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.